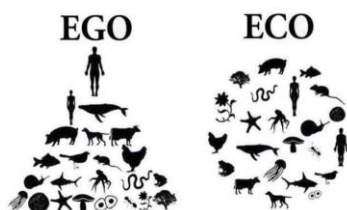

Mei 2023

*"It is goed om te witten dat wij
ûnderdiel fan de natoer útmeitsje,
want aansen is de ierde fan jim".
Boargemaster Johannes Kramer*

Klyster nieuwsbrief

Beste nieuwsbrieflezer,

De basisschool-campagne **'ik bén natuer'** is gestart! Gezond gedrag en natuurbewustzijn komen samen. En zoals jullie van De Klyster gewend zijn, worden mooie woorden omgezet in praktische daden. Hoe we dat doen lees je in deze nieuwsbrief.

Veel leesplezier, Marjolein Staal

Aftrap campagne **'ik bén natuer'**

Op vrijdag 26 mei hebben Burgemeester Johannes Kramer en kinderburgemeester Ilse Leffring het startschot gegeven van de campagne **'ik bén natuer'** op cbs De Regenboog in Dokkum.

Het project wijst leerlingen, leerkrachten en ouders op de 4 cadeaus die de natuur ons geeft: gezond eten, schoon drinkwater, zuivere lucht, en groene ruimte om te ontspannen en bewegen.

'ik bén natuer' is een project voor alle basisscholen van Noardeast-Fryslân en Dantumadiel, gericht op bewustwording van al het goede en gezonde wat de natuur ons biedt.

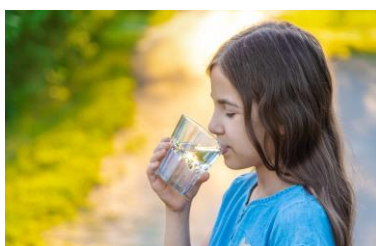
Eet gezond, drink water, slaap voldoende, beweeg veel.

Watertap op het plein

Persaandacht voor de campagne

Meedoen?

Iedere school kan meedoen aan 'ik **bén** natuur'. Voor ieder kind is er een:

- excursie/buitenmoment -> bewegen en ontspannen
- appel -> gezond eten
- glas fris water uit de watertap -> drinkwater
- amulet en een poster 'ik **bén** natuur' -> stilstaan en verdieping op school en thuis

De 4 gezonde cadeautje van de natuur worden zo eenvoudig tastbaar gemaakt. De leerkracht krijgt een korte lesbrief met powerpoint. En op het schoolplein komt een watertap.

Opgeven?

Per semester kunnen 14 scholen meedoen. Klik [hier](#) om je school aan te melden.

Ambassadeurs Ilse en Davey

Kinderburgemeester Ilse is namens Noardeast-Fryslân ambassadeur van 'ik **bén** natuur'.

Samen met collega- ambassadeur Davey Bloem van Dantumadiel roept ze alle scholen op om mee te doen.

De campagne 'ik **bén** natuur' is een samenwerkingsinitiatief van NME De Klyster en het gemeentelijk programma JOGG / Sûn op eigen Grûn en wordt door de gemeenten Noardeast-Fryslân en Dantumadiel aangeboden aan alle 6.000 basisschoolleerlingen in de regio. Bewustwording gaat vooraf aan het maken van duurzame keuzes op het gebied van natuur en gezondheid.

"Bleps maken. Vies worden mag"

Modderdag 2023

Het is bijna zover, op donderdag 29 juni vieren we landelijk de Modderdag 2023. Op zoek naar gratis leuke ideeën en activiteiten? Ga naar [IVN Modderdag](#).

Vorig jaar doken 160.000 kinderen op duizenden locaties de modder in.

Hakken en Zagen

Gelijk na de zomervakantie start het project Noardlike Fryske Wâlden, takomst foar in unyk lânskip. Groep 7/8 gaat de boer helpen met het onderhoud van de elzensingels. Tijdens het project leren je leerlingen alles over biodiversiteit en het bijzondere cultuurlandschap.

Het coulisselandschap is kenmerkend voor de Wâlden en dat willen we behouden.

"Allegear nei bûten, wat in moaie dei. Elzensingel dykswâl nim dyn seage mei."

Jubileum

Dit jaar bestaat dit succesvolle project 10 jaar. Duizenden leerlingen zijn inmiddels opgeleid tot ambassadeur van het unieke landschap.

Meedoen?

Eline belt de scholen uit het gebied. Zeker zijn van een plekje? Mail naar info@klyster.nl.

Een groene omgeving is gezond en werkt stress-verlagend. Zelfs het zicht op groen doet goed.

Groen, Groener, GROENFONDS

Samen onze leefomgeving kleurrijker, groener en duurzamer maken. Goed voor de kinderen en goed om de biodiversiteit te stimuleren.

Bijvoorbeeld: een daktuin op het fietsenhok, een houten schutting vervangen door een groene haag, een insectenhotel, vlinderidylle of een vleermuiskast op het plein. En een paar tegels er uit en plantjes er in.

Het Groenfonds is er voor inwoners en verenigingen van Noardeast-Fryslân.

Opgeven?

In totaal is er €350,- per adres. Dit jaar zit € 25.000 in de pot. Dus wees er snel bij! Meer info en opgeven kan [hier](#).

LESKISTEN

Ieder maand komen er nieuwe leskisten bij die helemaal vernieuwd zijn. Het lenen van een leskist is gratis. Neem [hier](#) een kijkje en reserveer.

Leskist De Slak 3-4

Leskist Molletje wil verhuizen

Leskist Wad Werelderfgoed: een geweldige kist voor 7-8. Goed te combineren met wadloopexcursie.

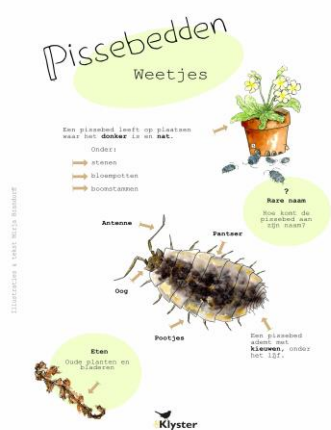
Verwacht

Vanaf half juli beschikbaar: De Paardenbloem, De Zeehond, Bramen, Wolven, Vlinders 7-8.

"Nature Relatedness Scale: linking individuals' connections with nature to environmental concern and behavior."

Doeblad

Even lekker 10 minuten naar buiten met je groep met het PISSEBED doe-blad.

Leskist Vlinders 5-6

Leskist Zuivel

Leskist Natuurschatten Woeste
Willem

1. Opzoek naar pissebedden

Kijk onder dood hout, steen of bloempotten.

A. Hoeveel pissebedden heb jij gevonden?

.....

B. Zijn de pissebedden allemaal even groot? Ja/ nee

C. Heb je nog andere beestjes gevonden?

Ja/ nee

Zo, ja weet jij hoe deze beestjes heten?

.....

2. Goed kijken

Bekijk een pissebed eens goed

A. Hoeveel pootjes tel je?

.....

B. Wat heb je nog meer gezien? kruis aan

☐ Kop

☐ Ogen

☐ Antennes

☐ Pantser

Tip: Gebruik een vergrootglas.

Doekaart + bijbehorende pissebedweetjes als bijlage bij deze nieuwsbrief. Draai hem uit!

Tot de volgende nieuwsbrief!

COLOFON

De Klyster is het intergemeentelijk NME-centrum voor natuur en duurzaamheidseducatie voor het basisonderwijs in Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

Doniaweg 95b, 9104 GK Damwâld, Algemeen nummer De Klyster 06 44 08 50 63
info@klyster.nl - www.klyster.nl

Teamleider en NME-coördinator: Marjolein Staal – **Energiecoach:** Fernanda de Zwart –
NME-coördinator: Eline van den Nieuwenhof – **Natuurfoto's:** IVN en klysterarchief

Vrijwilligers 2023

Betty Kooistra, Tineke Feenstra, Jurjen Bylsma, Annemarie van der Molen, Olga Baggelaar, Bianca van Tielen, Jan Rietberg, Hilda Buursma, Bertus Volbeda, Hessie Rozenberg, Wytze Postma, Arie Hagedoorn, Jentje Zaal, Pieter Reitsma, Anke Dijkstra

Projectmedewerkers 2023

Jan Tiede Bouma, Pyke Kroes, Xantha Doevendans, Mirja Brandorff, Peer Zaal, Joanneke Romkema, Yvonne de Beer, Geertruida van Assen **Update leskisten 2023:** Babs Wijnstra, Sarah Baert, Joke Stapensea, Anke Branderhorst, Marjan Braaksma, Tessa Grupstra, Niels van Brouwershaven, Nienke Wagenaar, Sytske Wiegersma

Samenwerkingspartners 2023

IVN natuureducatie, Verenging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen GDO, Fryske Gea, Landschapsbeheer Friesland, Staatsbosbeheer, Om de Dobben, DikGroen, PKV Frisia, Vereniging Noardlike Fryske Wâlden, NDE Pingo & Pet, NME De Naturij, NME Groen Doen, Natuurmuseum Friesland, Museum 't Fiskershúske, Stichting 't Landje Dokkum, Zadenbibliotheek Nederland, NP Lauwersland, JOGG, Tryater

Bestuur Freonen fan De Klyster

Bertus Mulder, Durk Holwerda, Oege Jan Leegstra, Sippy Tigchelaar, Thom Feddema

Comité van aanbeveling

Syb van der Ploeg, Nynke Rixt Jukema, Sippy Tigchelaar, Henk Kroes, Theunis Piersma

Ambtenaren gemeenten

Korien Boerema, Afke Kroes

Portefeuillehouders

Wethouder Aant Jelle Soepboer Noardeast-Fryslân en wethouder Gerben Wiersma Dantumadiel

Geen nieuwsbrief meer ontvangen? Mail uw naam en mailadres naar info@klyster.nl